

ЩОДО НАСЛІДКІВ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Ст. викл. Ковальов Б.Л., студентка гр. ФБС-44, ТНЕУ Якименко Ю.М.

Обіг та використання іноземної валюти є однією з найважливіших сфер державного регулювання у будь-якій країні. На сучасному етапі проблеми валютного регулювання та контролю набули вагомої значимості.

Для реформування системи валютного регулювання і контролю має бути розроблена єдина державна валютна політика, що має бути сформована на підставі глибокого науково-теоретичного аналізу валютних відносин, методів і засобів регулювання.

Важливе значення для створення дієвої системи валютного регулювання в Україні має місце відповідний досвід зарубіжних країн. Це дозволяє суттєво знизити державні витрати на пошук шляхів розв'язання існуючих проблем. Для характеристики перспектив розвитку системи валютного регулювання країни необхідно виділяти короткострокові (до 1 фінансового року) та довгострокові (на 4-5 років) цілі та пріоритети в цій сфері. Відповідно до них та з урахуванням поточних та стратегічних завдань розвитку національної економіки, мають розроблятися короткострокова та довгострокова валютні політики.

До основних цілей короткострокової валютної політики України доцільно віднести: удосконалення діючої системи валютного регулювання, забезпечення стабільного функціонування національної грошової одиниці, гармонізація інтересів експортерів та імпортерів.

Метою довгострокової валютної політики України має бути забезпечення макроекономічної стабільності, створення та підтримання умов довіри до національної валюти.

Розвиток системи валютного регулювання в Україні в найближчі 4 роки залежить від напряму стратегії економічного розвитку нашої країни та темпів реалізації передбачених нею заходів та завдань. Особливості економічного розвитку України обумовлюють існування ряду завдань, які мають на меті здійснення довгострокових структурних змін у системі валютного регулювання, але застосування яких у найближчій перспективі є об'єктивно неможливим та недоцільним (зокрема, це стосується підвищення рівня конвертованості гривні, зняття валютних обмежень, використання дисконтної політики з метою регулювання руху іноземних капіталів).

Якщо проаналізувати заходи з валютного регулювання, які здійснювалися з 2010 року, то можна побачити, що більшість з них спрямовувалися на відміну (або послаблення впливу) адміністративних інструментів регулювання валютних відносин та їх подальшу лібералізацію. Даний процес обумовлювався як позитивними тенденціями на валютному ринку України, так і зобов'язаннями України щодо поступової лібералізації валютного ринку передбачених Меморандумом про економічну і фінансову

політику з МВФ, а також планом заходів з лібералізації валютного ринку в рамках реалізації програми "Стенд-бай". Вагомим заходом валютного регулювання у 2011 році, стало затвердження НБУ положення «Про порядок надання банкам і філіям іноземних банків генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій». Таким чином спрощено процедуру ліцензування валютних операцій: банк отримує одну генеральну ліцензію (умови отримання якої спрощені) із переліком усіх валютних операцій які він має право здійснювати. Як наслідок, підвищилася конкуренція на валютному ринку України як шляхом розширення спектру валютних операцій середніми та малими банками, так і шляхом залучення до операцій на валютному ринку філій іноземних банків. Зазначені процеси засвідчують поступальний розвиток валютного регулювання в Україні у контексті фінансової глобалізації.

Що стосується 2012 року, то спостерігається зворотній процес до збільшення адміністративного впливу НБУ на валютний ринок. Даний вплив проявляється у прийнятті постанов Правління НБУ від 16 листопада 2012 року № 475 «Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті» та № 476 «Про порядок виплати переказів із-за кордону фізичним особам». Постановою № 475 встановлено вимогу щодо обов'язкового продажу на міжбанківському валютному ринку України надходжень в іноземній валюті у вигляді валютної виручки резидентів від продажу товарів за зовнішньоекономічними договорами. Постановою № 476 Нацбанк зобов'язав комерційні банки продавати надходження із-за меж України в іноземній валюті на користь фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у сумі, що дорівнює або перевищує в еквіваленті 150 000 гривень за місяць. Дані заходи сприяли збільшенню обсягу пропозиції іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України в умовах від'ємного сальдо платіжного балансу.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна зробити наступні висновки. По-перше, валютні відносини перебувають у безпосередньому взаємозв'язку з процесами фінансової глобалізації та інтеграції. По-друге, національна економіка відноситься до малих відкритих економік, як наслідок, динаміка світових фінансових ринків істотно впливає на кон'юнктуру вітчизняних ринків та зумовлює зміни у системі валютного регулювання. По-третє, поточні тенденції щодо підвищення адміністративного впливу на валютний ринок України обумовлені намаганнями регулятора втримати відносну стабільність національної валюти у несприятливих макроекономічних умовах.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 209-211.